ਡਬਲਿਊਜੀ ਕਮਾਂਡਰ ਏ ਯੂ ਤੈਯਾਬਾ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2012 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 79-82)

ਨਵੰਬਰ 16, 2022

[ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ,

ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ ਅਤੇ ਜੇ. ਬੀ. ਪਰਦੀਵਾਲਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਛੋਟੀ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨਡ ਅਫਸਰ (ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ) – ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ "ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ ਬਨਾਮ ਸੈਕਰੇਟਰੀ & ਅਨ੍ਰ, ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਅਤੇ ਆਰਮੀ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਪੀ.ਸੀ) ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ – ਭਾਰਤੀ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਨੇ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਲਈ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜੋ 12 ਮਾਰਚ 2010 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਾਂ ਜੋ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਰਿਹਾਈ ਪਾਈ ਅਫਸਰ ਸਨ ਜੋ 12 ਮਾਰਚ 2010 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ – ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਆਈ.ਏ.ਐਫ ਦੀ ਮੁੜ ਸਥਾਪਨਾ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 12 ਮਾਰਚ 2010 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਪਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ – ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ "ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ ਬਨਾਮ ਸੈਕਰੇਟਰੀ & ਅਨ੍ਰ. ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਮਲ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਅਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ – ਅਪੀਲ ਤੇ. ਫੈਸਲਾ: ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 61(3) ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਈ.ਏ.ਐਫ ਦੀਆਂ ਮਹਿਲਾ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀ.ਸੀ ਲਈ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਪੁਰਸ਼ ਐਸ.ਸੀ.ਓ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪੀ.ਸੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾਲ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ – ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਤਾਰੀਖ ਕੇਵਲ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ (i) ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ (ii) ਮਹਿਲਾ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲੰਬਿਤਾ ਦੌਰਾਨ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ – ਹੇਠਾਂ, ਆਈ.ਏ.ਐਫ ਦੀ ਮੁੜ ਸਥਾਪਨਾ ਯੋਜਨਾ

ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀਗੇ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਲੜਾਈ ਇੱਕ ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੜੀ ਗਈ ਸੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੇ 25 ਨਵੰਬਰ 1991 ਦੇ ਨੀਤੀ ਸਰਕੂਲਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੇ ਪੀ.ਸੀ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ – ਮਹਿਲਾ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ ਇਸ ਉਮੀਦ ਅਧੀਨ ਰਹੀਆਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਧਾਈ ਗਈ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀਸੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ– ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਇੱਕ ਵਿਆਵਹਾਰਿਕ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 142 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭੂਤਕਾਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਲਿੰਗ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਕਲੇ ਹਨ – ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ – ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ – ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਆਰਟ.142।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 61(3) ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਈਏਐਫ ਦੀਆਂ ਔਰਤ ਐਸਐਸਸੀਓਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀਸੀ ਲਈ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀਸੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਪੁਰਸ਼ ਐਸਐਸਸੀਓਜ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪੀਸੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਲਾਭਾਂ ਸਮੇਤ। ਪੀਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਪਦੋਨਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਸਮੇਤ ਪਰਿਣਾਮਕ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਭ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ ਜੋ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 12 ਮਾਰਚ 2010 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਾਭ “ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ ਜੋ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ”, ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ (iv) ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਪੀਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਲਾਭਾਂ ਸਮੇਤ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਪਕ ਸਬਮਿਸ਼ਨ

ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 61 ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 20, 25, 26]

2. ਸਮੁੱਚੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੀਆਈਐਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਗਾਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਚਲਾਇਆ ਸੀ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ, ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਜੋ 1993 ਦੀਆਂ ਆਰੰਭਿਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੀਤੀ ਸਰਕੁਲਰ ਨੇ ਜੋ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੀਸੀ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀਸੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। [ਪੈਰਾ 2][8]

3. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਸਰਕੁਲਰ ਮਿਤੀ 25 ਨਵੰਬਰ 1991 ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੁਆਰਾ ਔਰਤ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਬਾਰੇ ਉਮੀਦਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਖਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਲਈ ਯੋਗ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ 2000 ਤੋਂ 2003 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਦੀ ਵਾਧੂ ਮਿਆਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਸਮਕਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਔਰਤ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਇਸ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਅਧੀਨ ਰਹੀਆਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ "ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 12 ਮਾਰਚ 2010" ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹਿਤ, ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤਤਾ, ਅਨੁਮਾਨਯਤਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੇ 1993 ਅਤੇ 1998 ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅੰਤਤ ਦਸੰਬਰ 2006 ਅਤੇ 2009 ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਈ.ਏ.ਐਫ. ਲਈ ਲੰਮੇ ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਹਨ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਟਰੈਕ ਰਿਕਾਰਡ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 30, 31]

4. ਇਹ ਬੈਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ "ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ" ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ 2006 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2009 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਵਹਾਰਿਕ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਸ਼ਸਤਰ ਸੇਨਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਕੱਤਰ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਬਨਾਮ ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ ਦੇ ਤਰਕ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। [ਪੈਰਾ 32]

5. ਨਿਰਦੇਸ਼: i. ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਸੀ.ਓ.ਐੱਸ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ- ਸਮੇਂ ਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ; ii. ਕੇਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਮਿਤੀ ਦੀ ਐਚ.ਆਰ.ਪੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ 19 ਨਵੰਬਰ 2010 ਭਾਗ ਨੰ 5; ਅਤੇ iii. ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਗ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਕਾਏ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਬਕਾਏ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੇ ਮਿਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀਹ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਾਲ; iv. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ ਸੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰੀ; ਅਤੇ v. ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਜੋ 6.29 ਅਤੇ 6.41 ਵਿਚਕਾਰ QR ਸਕੋਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦੁਆਰਾ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ. [ਪੈਰਾ 34][820-C-F]

*ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ ਬਨਾਮ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਐਨਆਰ (2010) 168 ਡੀ.ਐਲ.ਟੀ 115 (DB); ਸਕੱਤਰ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (2020) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 469 : [2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 833; ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਪੁਤਰ ਮੈਟਾਲਿਕਸ ਲਿਮਿਟੇਡ, 2020 ਦੀ ਰਾਂਚੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3860-3862; 2020 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐੱਸ.ਸੀ. 968; ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਨਿਤੀਸ਼ਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਡਬਲਯੂ ਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 1109 ਆਫ਼ 2020; 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 261; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਸੀ.ਡੀ. ਐਨੀ ਨਾਗਰਾਜ (2020) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1 : [2020] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 433 – 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ.

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 833 ਪੈਰਾ 12 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2020] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 433 ਪੈਰਾ 32 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 79-82 ਦੇ 2012.

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 11.08.2011 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਡਬਲਯੂ ਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 5073 ਦੇ 2011 ਦੇ 2010 ਅਤੇ 27.09.2011 ਨੂੰ ਰਿਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 546 ਅਤੇ 550 ਦੇ 2010 ਵਿੱਚ ਡਬਲਯੂ ਪੀ (ਸੀ)) ਨੰਬਰ 5073 ਅਤੇ 5077 ਦੇ 2010 ਵਿੱਚ.

ਨਾਲ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 192-196, 83-84 ਅਤੇ 5164 ਦੇ 2012.

ਮਿਸ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ, ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬਰਮਾਣੀਅਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਿਸ ਅੰਸ਼ੁਲਾ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਗਰੋਵਰ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਮਿਸ ਅਰਚਨਾ ਪਾਠਕ ਦਵੇ, ਮਿਸ ਚਿਰਾਗ ਕੁਮਾਰ ਰਸਤੋਗਾ, ਅਨੀਸ਼ ਦਵੇ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਕੁਮਾਰ ਵਿਸ਼ਨੋਈ, ਐਸ਼ਵਰੀ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਦਸ਼ਰਥ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ ਗੁੰਜਨ ਨੇਗੀ, ਸ਼ਿਵ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਸੇਂਗਰ, ਮਨਵੇਂਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਭਿਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਆਦਿਤਿਆ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇਹੌਂਕ, ਕੇ. ਪਰਮੇਸਵਰ, ਮਿਸ ਆਰਤੀ ਗੁਪਤਾ, ਮਿਸ ਗਰਿਮਾ ਸਚਦੇਵਾ, ਚੱਪਲ ਗੂਨ, ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਐਸ. ਪਾਂਡੇ, ਗਚਚਮਪੋਂਗ ਗੰਗੁਏਲ, ਅਰਜੁਨ ਡੀ. ਸਿੰਘ, ਯਸ਼ਵੀਰ ਕੁਮਾਰ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅਕਸ਼ੈ ਅਮ੍ਰਿਤਾਂਸ਼ੁ, ਮੋਹਦ. ਅਖਿਲ, ਸਚਿਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਨੁਪਮ ਰੈਣਾ, ਸ਼੍ਰੀਧਰ ਪੋਟਾਰਾਜੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਉਪਸਥਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ.

1. ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਗੁੱਛ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 11 ਅਗਸਤ 2011 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 12 ਮਾਰਚ 2010 ਨੂੰ *ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ*ਮਾਮਲੇ* ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ 'ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਅਤੇ ਆਰਮੀ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਛੋਟੀ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ।' *ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ* ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਗੁੱਛ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ***ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ*** ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ 11 ਅਗਸਤ 2011 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਛੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਸੀ, ਉਹ ***ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ*** ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 61 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਬੈਚ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ***ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ*** ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੰਖੇਪ ਪਿਛੋਕੜ

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਜੋ 1993 ਅਤੇ 1998 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ* ਵਿੱਚ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ. ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 25 ਨਵੰਬਰ 1991 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਰਕੁਲਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਛੋਟੀ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ** ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ*** ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਯੋਗ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ। ਸਰਕੁਲਰ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਪਰ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵਿਸਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਰਕੁਲਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 25 ਨਵੰਬਰ 1991 ਦੇ ਸਰਕੁਲਰ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 4 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 5: ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ: ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕਮਿਸ਼ਨਿੰਗ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਜਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ 6 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਵਿਸਤਾਰ ਜਾਂ ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਤਾ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਧਾਰਾ 6: ਸਥਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ: ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਲਾਭ/ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਿਤ ਆਈ.ਏ.ਐਫ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹਨ

3. ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਨੇ ਨੀਤੀ ਸਰਕੁਲਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ. ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ, ਪੀ.ਸੀ. ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਨੌਜਵਾਨ ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਨੋਖਾ ਮੌਕਾ: ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਉਡ਼ਕ ਵੱਲ ਮਾਰਚ ਕਰੋ।"

ਸੰਲਗਨਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ: ਪਹਿਲੀ ਸੰਲਗਨਤਾ ਕਮਿਸ਼ਨਿੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੈ। ਸਥਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਅਤੇ ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਕਰੀਅਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ: ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਤਕਨੀਕੀ ਗਰਾਊਂਡ ਡਿਊਟੀਜ਼ ਬ੍ਰਾਂਚਾਂ ਦੇ ਸਥਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਡ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹਾਲਤਾਂ ਅਧੀਨ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਣਗੇ।

4. ਪਰੰਤੂ, ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਇਕ ਵਾਧੂ ਅਵਧੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚਾਰੇ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਪਰੰਤੂ, ਭਾਰਤੀ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਪੁਰਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

5. 2003 ਵਿੱਚ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਵੱਲੋਂ ਔਰਤ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰੈਸਟ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਸ਼ਸਤਰ ਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਲਿੰਗ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ. ਜੋ ਕਿ ਫੌਜ ਅਤੇ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਹਿ-ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪਰੰਤੂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

6.10 ਸਤੰਬਰ 2004 ਨੂੰ, ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਸੀ ਕਿ "ਸਥਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ" ਔਰਤ ਛੋਟੀ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

7. 2006 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। 25 ਮਈ 2006 ਨੂੰ, ਲਿੰਗ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੈਡਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਰਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 1991 ਦੀ ਨੀਤੀ ਸਰਕੁਲਰ ਵਿੱਚ ਉੱਲੇਖਿਤ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸ਼ਰਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ। 25 ਮਈ 2006 ਦੀ ਨੀਤੀ ਸਰਕੁਲਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਹੋਰ ਵਾਧੂ ਅਵਧੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਨੁਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਨੀਤੀ 7 ਗੁਣਾਤਮਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਲੋੜਾਂ 8 ਸੇਵਾ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਕਯੂ.ਆਰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਔਸਤ ਤੋਂ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਿਛਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ 6.5 ਤੋਂ 7.0 ਤੱਕ।

8. 25 ਮਈ 2006 ਦੀ ਐਚ.ਆਰ.ਪੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਦੂਜਾ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ 2003-2008 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ 2007 ਅਤੇ 2010 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਆਗਿਆਯੋਗ ਸੇਵਾ। ਕੁਝ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਦੂਜੀ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ a ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉੱਚ QR ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਔਸਤ 7.0, ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਸਾਲ 2007 ਅਤੇ 2009 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ 11 ਸਾਲ ਏ.ਆਰ. ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

9. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, 26 ਸਤੰਬਰ 2008 ਨੂੰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸਸ਼ਸਤਰ ਸੇਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿੰਦਾ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੇ.ਏ.ਜੀ. ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਆਰਮੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕੋਰ ਦੇ ਆਰਮੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਨੌਸੈਨਾ ਅਤੇ ਏਅਰ ਫੋਰਸ, ਨਾਲ ਨਾਲ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦੀ ਅਕਾਉਂਟਸ ਸ਼ਾਖਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨੌਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਨੇਵਲ ਕੰਸਟਰਕਟਰ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇਣ ਦੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ।

10. ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 12 ਮਾਰਚ 2010 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਔਰਤਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14, 16 ਅਤੇ 21 ਅਧੀਨ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, 2006 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੀਤੀਆਂ

ਗਈਆਂ ਔਰਤਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ (ਕੁਝ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਵਿੱਚ), ਪੁਰਸ਼ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਰਿਣਾਮਕ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ:

"52. ਔਰਤਾਂ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 25.11.2009 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਸਰਕੁਲਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਵਿਜ਼ਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਉਹ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇੱਛੁਕ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ। ਔਰਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ।"

53. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਨਾ ਤਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (ਵਾਈ) ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਦੋਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪੁਰਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਜ਼ਾਰਤ ਨੇ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਦੋ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ, ਜੋ ਹਨ:

(i) ਖਾਲੀ ਜਗਾ.

(ii) ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਪਯੁਕਤਤਾ.

54. .....

55. ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਹਿਲਾ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਸ ਗਲਤ ਬਹਾਨੇ ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਯੋਗਾਤਮਕ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।

56. .....

57. .....

58. ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਵਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤਤਾ, ਪੂਰਵਾਨੁਮਾਨ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀਅਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਖੇਡ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੋਵੇਗੀ।"

II. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 61 ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ:

"61. ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਵਿਚਾਰਿਆ ਮੱਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ:

i. ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਬਜ਼ੌਰਪਸ਼ਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣੈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ।

ii. ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਅਤੇ ਮਾਨਵ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੀ.ਸੀ. ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣੈ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

iii. ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨਡ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਰਦ ਛੋਟੀ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨਡ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ। ਇਹ ਲਾਭ ਨੀਤੀ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ (ਦੂਜਾ) ਉਪਰੋਕਤ। ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਲਾਭ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀਤੀ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

iv. ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਥਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਲਾਭਾਂ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ, ਆਦਿ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵੇਤਨ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੋ (2) ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਸਮੇਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਜਾਣਗੇ।"

12. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਫੌਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਜੋ *ਸਕੱਤਰ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਬਨਾਮ ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ:

"87. ਅਸੀਂ ਤਦਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨੀਤੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

87.1 ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਸ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

87.1.1 ਸਾਰੇ ਸੇਵਾਰਤ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. 'ਤੇ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪਾਰ ਕਰ ਲਈ ਹੋਵੇ।

87.1.2 ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

87.1.3 ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੇਵਾ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਜੋ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਦਾਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਲਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬੀਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

87.1.4 ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦੇ ਉਪਾਯ ਵਜੋਂ, ਪੈਨਸ਼ਨਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਲਾਭ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਪੀ.ਸੀ. ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

87.1.5 ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ "ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਟਾਫ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ" ਅਤੇ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ "ਸਟਾਫ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਹੀ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

87.1.6 ਬੀਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੇਵਾ ਵਾਲੀਆਂ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇ ਪੀ.ਸੀ. ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣਗੀਆਂ।

87.1.7 ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਦਾਨ ਲਈ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ, ਸਪੈਸ਼ਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਵਿਕਲਪ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਰਦ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਹਨ। ਔਰਤ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਦਾਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਰਦ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈ।

87.2 ਅਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪੈਰਾ 61 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ(i) ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

87.3 ਐਸਐਸਸੀ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਾਰੇ ਪਰਿਣਾਮੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਸਮੇਤ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਲਾਭ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ ਸੀ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ।"

13. ਔਰਤ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਦਾਨ ਹੁਣ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ 12 ਮਾਰਚ 2010 ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਾਂ ਉਹ ਰਿਟਾਇਰਡ ਰਿਲੀਜ਼ਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ 12 ਮਾਰਚ 2010 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਸੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੌਵਾਲੀ ਔਰਤ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ (ਤੇਈ ਜੋ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕੀ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਨ) ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਦਾਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਕੁੱਲ ਚੌਵਾਲੀ ਔਰਤ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਤਿੰਨ ਔਰਤ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਣਇੱਛਾ ਦੱਸੀ।

14. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ.ਏ.ਐਫ. ਵਲੋਂ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚੋਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ 12 ਮਾਰਚ 2010 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ *ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ* ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੀਡ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਆਲਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ

ਅਣਉਚਿਤ ਦੇਰੀ ਦੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਈ.ਏ.ਐਫ. ਵਲੋਂ *ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ* ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ।

15. ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 11 ਅਗਸਤ 2011 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ *ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ* ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ ਜੋ ਸੁਆਲਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੋਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ *ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ* ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜੋ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ. ਵਜੋਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। 27 ਸਤੰਬਰ 2011 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸਬਮਿਸ਼ਨ

16. ਅਸੀਂ ਮਿਸਟਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਵੇਨੁਗੋਪਾਲ, ਮਿਸਟਰ.ਹੁਜ਼ੇਫਾ ਏ ਅਹਮਦੀ ਅਤੇ ਮਿਸ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ, ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਆਰ ਬਾਲਾਸੁਬਰਮਣੀਅਨ, ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।

17. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

i. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਸ ਨਾਲ *ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ* ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਲਨਸ਼ੀਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 6(1)(3) ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਉਹ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 6(1)(4) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਗੇ, ਜੋ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 6(1)(3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ;

ii. ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ 25 ਨਵੰਬਰ 1991 ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀ ਸਰਕੁਲਰ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲ

ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ;

iii. ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਔਰਤਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਆਈ.ਏ.ਐਫ. ਦੁਆਰਾ 19 ਨਵੰਬਰ 2001 ਨੂੰ ਫਾਰਮੂਲੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਨਵ ਸੰਸਾਧਨ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਲਾਗੂ ਨੀਤੀ ਸਰਕੁਲਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ;

iv. ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੁਆਲਿਟੇਟਿਵ ਰੇਟਿੰਗਜ਼ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ 10 ਸਤੰਬਰ 2004 ਦੀ ਨੀਤੀ ਸਰਕੁਲਰ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮਸਵਰੂਪ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਉ.ਆਰ.ਜ਼ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਉਚਿਤ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਆਮ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ

v. ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਤੇ ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ *ਸਕੱਤਰ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਬਨਾਮ ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ* ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

18. ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਿਆਂ, ਮਿਸਟਰ ਆਰ ਬਾਲਾਸੁਬ੍ਰਮਣੀਅਮ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ:

i. ਅਪੀਲਕਰਤਾ 12 ਮਾਰਚ 2010 ਨੂੰ ਆਈ.ਏ.ਐਫ. ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 61 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ:

ii. ਆਈ.ਏ.ਐਫ. ਨੇ *ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ* ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੌਵਾਲੀ ਔਰਤਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕਤਾਲੀਸ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

iii. ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਆਈ.ਏ.ਐਫ. ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਦੀ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 2007 ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਊ.ਆਰ.ਐਸ. ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 20 ਫਰਵਰੀ 2013 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੌਦਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ। ਅੱਠ ਔਰਤਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਉਪਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ; ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਣਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ; ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ;

iv. ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 23 ਅਗਸਤ 2013 ਅਤੇ 27 ਸਤੰਬਰ 2013 ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ;

v. 12 ਮਾਰਚ 2010 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਉੱਤੇ, 811 ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 348 ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦਕਿ 463 ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੇ 5 ਅਗਸਤ 2011 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ 463 ਸੇਵਾਰਤ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ (88 ਮਰਦ ਅਤੇ 375 ਔਰਤਾਂ) ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ 44 ਔਰਤਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਧੀਨ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ 463 ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, 371 ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 70 ਮਰਦ ਅਤੇ 301 ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ; ਅਤੇ

vi. ਪੀ.ਸੀ. ਦੇਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਊ.ਆਰ. ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਦੋਵਾਂ ਲਈ 6.5 ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਕਿਊ.ਆਰ. ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਭਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਟੇਬਲਰ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

ਏ.ਓ.ਪੀ ਨਿਰਦੇਸ਼	ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਏ.ਆਰ. ਲੋੜ		ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਏ.ਆਰ. ਲੋੜ	
	ਔਸਤ	ਲਾਜ਼ਮੀ ਗੁਣ	ਔਸਤ	ਲਾਜ਼ਮੀ ਗੁਣ

ਏ.ਓ.ਪੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ 01/98	ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ 5.5	5.0	ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ 6.5	6.0
ਐਚ.ਆਰ.ਪੀ 04/04	(a) ਰੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ਡ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਕੀਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹਨ, ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਅਰਸ ਵਿੱਚ 6.00। (b) ਪੂਰਵ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਕੀਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਆਖਰੀ ਦੋ ਆਰਐਸ ਵਿੱਚ 6.0।	6.00	(a) ਰੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ਡ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਅਰਸ ਵਿੱਚ 6.50 ਅਤੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੂਜੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਐਕਸਟੈਨ 'ਤੇ ਹਨ। (ਬੀ) ਪੂਰਵ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਕੀਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਆਖਰੀ ਦੋ ਆਰਐਸ ਵਿੱਚ 6.5।	
ਐਚ.ਆਰ.ਪੀ 21/06	(a) ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਅਰਸ ਵਿੱਚ 1 Extn 6.5 (b) ਆਖਰੀ ਤਿੰਨ ਆਰਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਐਕਸਟੈਨ 7.00	6.00	ਨਹੀਂ	ਨਹੀਂ

ਐਚ.ਆਰ.ਪੀ 11/07	(a) ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਕੀਮ:- ਪੂਰਵ- 1 ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਏ.ਆਰ.ਐੱਸ ਵਿੱਚ 6.5 ਐਕਸਟੈਨ (b) ਆਖਰੀ ਤਿੰਨ ਆਰਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਐਕਸਟੈਨ 7.00 (b) ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਅਰਸ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਕੀਮ 7.00	6.00	ਨਹੀਂ	ਨਹੀਂ
ਐਚ.ਆਰ.ਪੀ 04/10	ਨਹੀਂ	ਨਹੀਂ	25 ਮਈ 06 ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਸ ਵਿੱਚ 6.50	6.00
ਐਚ.ਆਰ.ਪੀ 04/10	ਨਹੀਂ	ਨਹੀਂ	ਪੂਰਵ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਕੀਮ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:- (a) ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਿਸਥਾਰ 'ਤੇ (i) ਅੰਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਖਰੀ ਦੋ ਆਰਸ (ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਜੋ 09 ਸਤੰਬਰ 04 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਸਨ) / ਆਖਰੀ ਤਿੰਨ	6.00

			ਅਰਸ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ 10 ਸਤੰਬਰ 04 ਨੂੰ/ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ ਸੀ) ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਔਸਤ 6.50 ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਿਆਦ. ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਖਰੀ ਤਿੰਨ ਆਰਸ ਵਿੱਚ 7.00 ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਔਸਤ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਕੀਮ ਕੁੜਮਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਖਰੀ ਤਿੰਨ ਆਰਐਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਔਸਤ 7.00 ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।	

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

19. ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 61(3) ਅਤੇ 61(4) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ *ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ* ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਅੰਤਤਃ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਾਲਿਆ, ਜੈਸਾ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਈ.ਏ.ਐਫ. ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 12 ਮਾਰਚ 2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਮੀ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਆਈ.ਏ.ਐਫ. ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਪੈਂਦਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

20. ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 61(3) ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਈ.ਏ.ਐਫ. ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਪੁਰਸ਼ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ. ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਲਾਭਾਂ ਸਮੇਤ। ਪੀ.ਸੀ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਪਦੋਨਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਸਮੇਤ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਭ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ ਜੋ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 61(3) ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ:

1. ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ. ਅਤੇ
2. ਔਰਤ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ।

21. ਸ਼ਬਦ "ਰਿਟਾਇਰਡ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੌਰ ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ. ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਅਤੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਵਿਸਤਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ।

22. ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 61(4) ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 61(3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਸ੍ਰੀ ਆਰ ਬਾਲਾਸੁਬ੍ਰਮਣੀਅਮ ਵਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 61(4) ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਹੈ।

23. ਵਿਵਾਦਿਤ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਏ ਜੋ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 16 ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਹੈ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 60 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ***ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ*** ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 60 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"60. ਇੱਕ ਪੀ.ਸੀ. ਨਾਲ ਕੁਝ ਰੈਂਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ। ਇਹ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਸ਼ਸਤਰ ਸੇਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਉਹ 14 ਤੋਂ 15 ਸਾਲ ਤੱਕ ਇਸ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜਾ ਖੜਕਾਇਆ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਲਾਭ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇਣ ਦਾ ਲਾਭ ਕੇਵਲ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੂਰਾ ਅਧਿਆਇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਤਯ ਕੀਤੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਲਾਭ ਕੇਵਲ ਸੇਵਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਖੜਕਾਇਆ ਪਰ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਚੀਜਾਂ ਦੀ ਫਿਟਨੈਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜੋ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਲਟਕਣ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਬਰਾਬਰ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ। ਲਿੰਗ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।"

24. ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਸੀ:

i. ਸੇਵਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ; ਅਤੇ

ii. ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲਟਕਣ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਜਾਂ ਰਿਹਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।

25. ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪਾਠ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ

ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉੱਠਾਏ ਗਏ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਸੈਕਰੇਟਰੀ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਬਨਾਮ ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ, ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 12 ਮਾਰਚ 2010 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ "ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜੋ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲਟਕਣ ਦੌਰਾਨ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ"; ਅਤੇ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ (iv) ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਪੀ.ਸੀ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਲਾਭਾਂ ਸਮੇਤ ਮੁੜ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 87 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"87.3 ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀ.ਸੀ. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਲਾਭਾਂ ਸਮੇਤ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ ਜੋ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਹ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।"

26. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਜੋ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਹੈ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 61 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਵਿਆਪਕ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

27. ਜੋ ਮੁੱਦਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ *ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ* ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

28. ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੜੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਚਲਾਇਆ ਸੀ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ, ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਅਤੇ ਆਰਮੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਜੋ 1993 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਨੀਤੀ ਸਰਕੁਲਰ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ

ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਜਾਏ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

29. ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਬ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਭਾਵੇਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜੋ ਸਾਧਾਰਣ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਉਮੀਦ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣਤਾ ਹਨ। ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਪੁਤ੍ਰ ਮੈਟਾਲਿਕਸ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਰਾਂਚੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ (ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ ਜੇ) ਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ:

"45. ...ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਉਪਨਿਵੇਸ਼ਵਾਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤਿਆਗ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਰਵਭੌਮਿਕ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਨਾਲ ਦਾਨ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਉਹ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਇਹ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਮਨਮਾਨੀ ਰਾਜ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

30. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 25 ਨਵੰਬਰ 1991 ਦੀ ਨੀਤੀ ਸਰਕੁਲਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੁਆਰਾ ਔਰਤ ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਸੀ.ਓ.ਐੱਸ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਫੈਲਾਈ ਸੀ, ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਖਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਲਈ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, 2000 ਤੋਂ 2003 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਸੀ. ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਸਮਕਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਔਰਤ ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਸੀ.ਓ.ਐੱਸ ਇਸ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਅਧੀਨ ਰਹੀਆਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਧਾਈ ਗਈ ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਸੀ. ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 12 ਮਾਰਚ 2010 ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ

ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹਿਤ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਪਾਰਕ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤਤਾ, ਪੂਰਵਾਨੁਮਾਨਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀਅਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

31. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੇ 1993 ਅਤੇ 1998 ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅੰਤਤਃ ਦਸੰਬਰ 2006 ਅਤੇ 2009 ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਏ.ਆਰ. ਲਈ ਲੰਬੇ ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਹਨ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਟਰੈਕ ਰਿਕਾਰਡ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹੈ।

32. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਬੈਚ ਜਿਸ ਨੇ ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਲਾਭ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ 2006 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2009 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਵਹਾਰਿਕ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਸ਼ਸਤਰ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਸਕੱਤਰ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਬਨਾਮ ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ ਦੇ ਤਰਕ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਸਧਾਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਆਰਟੀਕਲ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸਕੱਤਰ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਬਬੀਤਾ ਪੁਨੀਆ, ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਨਿਤੀਸ਼ਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, 11 ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਸੀ.ਡੀ. ਐਨੀ 12 ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਫੌਜ ਅਤੇ ਜਲ ਸੈਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ।

33. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 19 ਨਵੰਬਰ 2010 ਦੀ ਐਚ.ਆਰ.ਪੀ. ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨੀਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਜ਼ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਕੁਆਲਿਟੇਟਿਵ ਰਿਕੁਆਇਰਮੈਂਟਸ (ਕੁਆਰਜ਼) ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"5. ਕੁਆਲਿਟੇਟਿਵ ਰਿਕੁਆਇਰਮੈਂਟਸ (ਕੁਆਰਜ਼)। - ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ. ਔਰਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਕੁਆਰਜ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋਣਗੇਃ-"

(a) *ਏ.ਆਰ.ਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ।* 25 ਮਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਏ.ਆਰ.ਜ਼ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(b) *ਏ.ਆਰ. ਗ੍ਰੇਡਜ਼।* ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਏ.ਆਰ.ਜ਼ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਔਸਤ ਗ੍ਰੇਡਿੰਗ 6.5 ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਏ.ਆਰ.ਜ਼ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਿਕ ਫੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਗ੍ਰੇਡਿੰਗ 6 ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ

(i) *ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਫੈਕਟਰ*

(aa) ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜਾਣਕਾਰੀ।

(ab) ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰਤਾ।

(ii) **ਵਿਹਾਰਕ ਕਾਰਕ**

(aa) ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਫਾਦਾਰੀ.

(ab) ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ.

(ac) ਹਿੰਮਤ (ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ)

ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵੀ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਹਾਲਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।"

ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ

34. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

i. ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਸੀ.ਓਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ;

ii. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 19 ਨਵੰਬਰ 2010 ਦੀ ਐਚ.ਆਰ.ਪੀ. ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਰਟ ਨੰਬਰ 5 ਹੈ; ਅਤੇ

iii. ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਗ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਕਾਏ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਬਕਾਏ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੀਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

iv. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਈ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ; ਅਤੇ

v. ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਊ.ਆਰ.ਬੀਜ਼ ਵਿੱਚ 6.29 ਤੋਂ 6.41 ਤੱਕ ਸਕੋਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

35. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਦਰਥ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

36. ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਤਦਰਥ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। (ਸਹਿਯੋਗੀ: ਸ਼ੇਵਾਲੀ ਮੌਂਗਾ, ਐਲਸੀਆਰਏ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta

Advocate